

Türkmenistanyň Prezidenti Serdar BERDIMUHAMEDOW: — BIZIŇ ESASY MAKSADYMYZ EZIZ WATANYMYZY BEÝIK GELJEGE TARAP YNAMLY ÖŇE ALYP BARMAKDAN YBARATDYR.

XXI ASYR BILIM, YLYM ASYRYDYR

MUGALLYMLAR GAZETI

ESASLANDYRYJYSY —
TÜRKMENISTANYŇ MINISTRLER KABINETI

2025-nji ýylyň 3-nji noýabry

№ 88
(10425)

DUŞENBE

Gazet 1952-nji ýylyň
11-nji ýanwaryndan bäri çykýar.

HALK BÄHBITLI BEÝIK IŞLER

31-nji oktýabrda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow sanly ulgam arkaly Ministrler Kabinetiniň nobatdaky mejlisini geçirdi. Onda şu ýylyň on aýynda ýurdumyzda alyp barlan işleriň jemleri jemlenildi.

Ilki bilen, Mejlisiň Başlygy D.Gulmanowa şu ýylyň ýanwar — oktýabr aýlarynda ýerine ýetirililen işleriň netijeleri barada maglumat berdi. Hormatly Prezidentimiz ýurdumyzyň kanunçylygyny yzygiderli kämilleşdirmegini möhümdigini belledi. Şunuň bilen baglylykda, döwlet Baştutanymyz bu ugurda Mejlisiň alyp barýan işlerini netijeli dowam etdirmegini zerurdygyna ünsi çekdi. Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary H.Geldimyradow şu ýylyň ýanwar — oktýabr aýlarynyň deslapky makrokdysady görkezijileri barada hasabat berdi. Hormatly Prezidentimiz hasabaty diň-

läp, ykdysadyýet, maliýe we bank toplumynyň işiniň ýurdumyzyň hemmetaraplaýyn ösüşi bilen aýrylmaz baglydygyny aýtdy. Şunuň bilen baglylykda, döwlet Baştutanymyz wise-premyýere toplumyň işini kämilleşdirmegini dowam etdirmegini tabşyrdy. Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary B.Amanow ýurdumyzda nebitiň we gazyň çykarylyşyny artdyrmak, olary dünýä bazaryna çykarmagyň ugurlaryny giňeltmek boýunça şu ýylyň ýanwar — oktýabr aýlarynda ýerine ýetirililen işleriň jemleri barada hasabat berdi. Hormatly Prezidentimiz hasabaty diňläp, nebitgaz toplumynyň bar bolan önümçilik kuwwatyny netijeli peýdalan-

magyň, nebitiň we gazyň çykarylyşyny artdyrmak boýunça alyp barýlan işleriň döwürleşdirmegini möhümdigini belledi. Döwlet Baştutanymyz wise-premyýere geologiya-gözleg, buraw işleriniň netijeliligini artdyrmak bilen bagly işlere berk gözegçilik etmegi tabşyrdy. Soňra Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary T.Atahallyýewiň hasabaty diňlenildi. Hormatly Prezidentimiz hasabaty diňläp, ýurdumyzda azyk bolçulygyny döretmekde oba hojalyk pudagyna uly ornuň degişlidigini, şoňa görä, pudagy toplumlaýyn ösdürmegi, onuň maddy-enjamlayn binýadyny berkitmegi dowam etdirmegini möhümdigini belledi. Arkadagly Gahryman Serdarymyz wise-premyýere önümçiligiň möçberini artdyrmagy we hilini ýokarlandyrmagy hemişe üns merkezinde saklamagy, möwsümleýin oba hojalyk işlerini agrotehnik

kadalara laýyklykda alyp barmagy dowam etdirmegini tabşyrdy. Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary B.Annamamedow gurluşyk we senagat toplumy tarapyndan şu ýylyň ýanwar — oktýabr aýlarynda ýerine ýetirililen işleriň netijeleri barada hasabat berdi. Hormatly Prezidentimiz hasabaty diňläp, gurluşyk we senagat toplumynyň kärhanalarynyň işiniň netijeliligini ýokarlandyrmagyň, elektrik energiýasyny öndürmekde zerur işleri alyp barmagyň möhümdigini belledi. Döwlet Baştutanymyz «Türkmenhimiya» döwlet konserni tarapyndan alyp barýlan işlere berk gözegçilik etmek barada tabşyryklary berdi. Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary B.Seýidowa gözegçilik edýän ulgamynda şu ýylyň geçen on aýynda alyp barlan işleriň netijeleri barada hasabat berdi.

Bellenilişi ýaly, 2025-nji ýylyň «Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýyly» diýlip yglan edilmegi, hemişelik Bitaraplygymyzyň 30 ýyllygy, milli senenamamyzda göz önünde tutulan baýramçylyklar we şanly seneler mynasybetli dürli medeni çärelerdir dabaralar geçirildi. Yglan edilen döredijilik bäsleşikleriniň jemleri jemlendi. Medeni-durmuş maksatly binalaryň açylyp ulanmaga berilmegi mynasybetli medeni çäreler guraldy. Hasabat döwründe Azerbaýjan Respublikasynyň Baku we Genje şäherlerinde, Özbegistan Respublikasynyň Daşkent hem-de Hywa şäherlerinde Türkmenistanyň Medeniýet günleri üstünlikli geçirildi. Rim şäherindäki Kapitoliý muzeýinde «Türkmenistanyň gadymy siwilizasiýalary» atly arheologik serginiň açylyş dabarasynyň hormatly Prezidentimiziň Italiýa Respublikasyna amala aşyran resmi saparyna gabat gelmegi hem-de bu möhüm çärä döwlet Baştutanymyzyň gatnaşmagy türkmen-italýan gatnaşyklarynyň yzygiderli ösdürilýändigini we taryhyň gadymy döwürlerinden gözbaş alyan dostlugyň barha berkäp, täzeden galkynyandygyny aýdýn görkezdi. Hormatly Prezidentimiz hasabaty diňläp, halkymyzyň baý medeni mirasyny gorap saklamakda, dünýä ýaýmakda medeniýet ulgamyna uly ornuň degişlidigini aýtdy we medeniýet ulgamynyň işini kämilleşdirmegini dowam etdirmegini möhümdigine ünsi çekdi. Şunuň bilen baglylykda, döwlet Baştutanymyz wise-premyýere taryhy-medeni ýadygärlikleri rejelemek, dikeltmek, gorap saklamak babatda alyp barýlan işleri dowam etdirmegini, halkara hyzmatdaşlygy ösdürmek bilen, Medeniýet günlerini, festiwallary geçirmäge-de aýratyn ähmiýet bermegini tabşyrdy. Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary B.Orazdurdyýewa gözegçilik edýän ulgamlarynda şu ýylyň ýanwar — oktýabr aýlarynda alyp barlan işleriň netijeleri barada hasabat berdi. Hormatly Prezidentimiz hasabaty diňläp, ylym, bilim, saglygy goraýyş we sport ulgamlaryny döwrebaplaşdyrmak boýunça alyp barýlan işleri dowam etdirmegini, bilim işgärleriniň hünär derejesini yzygiderli ýokarlandyrmagyň möhümdigini belledi. Döwlet Baştutanymyz wise-premyýere «Saglyk» Döwlet maksatnamasyna laýyklykda saglygy goraýyş ulgamynyň işini kämilleşdirip durmagy, bedenterbiýäni we sporty ösdürmek işini talabalaýyk alyp barmagy tabşyrdy. Soňra Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary, daşary işler ministri R.Meredowyň Daşary işler mi-

nistrli tarapyndan şu ýylyň ýanwar — oktýabr aýlarynda ýerine ýetirililen işleriň netijeleri baradaky hasabat diňlenildi. Hormatly Prezidentimiz hasabaty diňläp, wise-premyýer, daşary işler ministrine dünýä döwletleri bilen syýasy-diplomatik, söwda-ykdysady, medeni-ynsanperwer, ylym-bilim ulgamlaryndaky gatnaşyklary ösdürmek boýunça netijeli hyzmatdaşlygy dowam etdirmegini tabşyrdy. Soňra Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary, daşary işler ministri R.Meredow hormatly Prezidentimiziň Amerikanyň Birleşen Ştatlaryna amala aşyran iş saparyna taýýarlyk görüşi barada hasabat berdi. Nygtalysy ýaly, häzirki wagtda ABŞ-nyň Prezidenti Donald Trampyň çakylygy esasynda döwlet Baştutanymyzyň ýokary derejedäki ikitaraplaýyn duşuşygy geçirmek we «Merkezi Aziýa — ABŞ» sammitine Italiýa Respublikasyna amala aşyran resmi saparyna gabat gelmegi hem-de bu möhüm çärä döwlet Baştutanymyzyň gatnaşmagy türkmen-italýan gatnaşyklarynyň yzygiderli ösdürilýändigini we taryhyň gadymy döwürlerinden gözbaş alyan dostlugyň barha berkäp, täzeden galkynyandygyny aýdýn görkezdi. Hormatly Prezidentimiz hasabaty diňläp, halkymyzyň baý medeni mirasyny gorap saklamakda, dünýä ýaýmakda medeniýet ulgamyna uly ornuň degişlidigini aýtdy we medeniýet ulgamynyň işini kämilleşdirmegini dowam etdirmegini möhümdigine ünsi çekdi. Şunuň bilen baglylykda, döwlet Baştutanymyz wise-premyýere taryhy-medeni ýadygärlikleri rejelemek, dikeltmek, gorap saklamak babatda alyp barýlan işleri dowam etdirmegini, halkara hyzmatdaşlygy ösdürmek bilen, Medeniýet günlerini, festiwallary geçirmäge-de aýratyn ähmiýet bermegini tabşyrdy. Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary M.Çakyýew gözegçilik edýän düzümlerinde 2025-nji ýylyň ýanwar — oktýabr aýlarynda ýerine ýetirililen işleriň jemleri barada hasabat berdi. Hormatly Prezidentimiz hasabaty diňläp, wise-premyýere degişli tabşyryklary berdi. Soňra hormatly Prezidentimiz Ministrler Kabinetiniň agzalaryna ýüzlenip, ýurdumyzda her ýyly döwrebap atlandyrmak boýunça ýylyň şygarynyň yglan edilişiniň şanly toýlanylyşy bu sene her birimiz üçin aýratyn ähmiýete we many-mazmuna eýedir. Hemişelik Bitaraplyk dünýäde ykrar edilen beýik gymmatlygymyzdyr. Parahatçylygy, dostlugy, ynsanperwerligi, hoşniýetliligi, hyzmatdaşlygy we ösüşi dabaralandyrylan taglymatymyzdyr.

«Mugallymlar gazetini».

ABADANÇYLYGYŇ BERK BINÝADY

Parahatçylyk söýüjilik ýoluny, agzybirlik ýörelgesini ýöredýän halkymyz ýene-de bir ajaýyp senäni — ýurdumyzyň hemişelik Bitaraplygynyň 30 ýyllygyny toýlaýar. Watanymyzyň hemişelik Bitaraplyk hukuk ýagdaýynyň şanly toýlanylyşy bu sene her birimiz üçin aýratyn ähmiýete we many-mazmuna eýedir. Hemişelik Bitaraplyk dünýäde ykrar edilen beýik gymmatlygymyzdyr. Parahatçylygy, dostlugy, ynsanperwerligi, hoşniýetliligi, hyzmatdaşlygy we ösüşi dabaralandyrylan taglymatymyzdyr.

Türkmenistan Watanymyz Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasynyň 1995-nji ýylyň 12-nji dekabryndaky ýörite Kararnamasy esasynda halkara gatnaşyklarynyň taryhynda ilkinji gezek hemişelik Bitaraplyk hukuk ýagdaýyna eýe bolan döwlet hökmünde şan-şöhrete eýe boldy. Şoňa görä-de, Türkmenistanyň halkara abraýynyň ýokarydygyny, ynsanperwer syýasatynyň dünýä derejesinde ykrar edilendigini aýdýn görkezýän sene hökmünde taryha girdi. 2015-nji ýylyň 3-nji iýunynda Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasynyň ýörite Karar-

namasy esasynda agza döwletleriň 193-siniň goldamagynda «Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplygy» atly Kararnamanyň ilkinji gezek kabul edilmegi ýurdumyzyň parahatçylyk söýüjilik, hoşniýetli goňsuçlyk we ynsanperwerlik ýörelgelerine esaslanýan daşary syýasatyna Ýer yüzünde ýokary baha berilýändiginiň subutnamasy boldy. Şanly ýylymyzda Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasynyň 79-njy sessiýasynyň 61-nji plenar mejlisinde ýurdumyzyň başlangyjy bilen «Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplygy» atly Kararnama üçinji gezek kabul edildi.

PARAHATÇYLYK WE YNANYŞMAK TAGLYMATY

Hormatly Prezidentimiziň parasatly baştutanlygynda Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyş döwründe atababalarymyzdan miras galan parahatçylyk söýüjilik, agzybirlik, ynsanperwerlik, dost-doganlyk ýörelgelerimiz barha rowaçlanýar. Türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň umumadamzat ähmiýetli beýik işleri halkara bileleşiginde giňden goldanylýar.

Arkadagly Gahryman Serdarymyz «Magtymguly — dünýäniň akyldary» atly kitabynda şeýle belleýär: «Biz Bitaraplyk hukuk ýagdaýymyzyň ählumygy ösüşe we abadançylyga, BMG-niň strategik görkezmelere, maksatnamalaýyn wezipelerini ýerine ýetirmäge gönükdirilendigini aýtmaga haklydyrys. Şunuň bilen baglylykda, Türkmenistan üçin iki sene — Bitaraplygynyň 30 ýyllygy we BMG-niň esaslandyrylmagyň 80 ýyllygy aýrylmaz baglanyşyklydyr.

Bitaraplygyň binýatlaýyn ýörelgeleri bolan parahatçylyk, hoşniýetli goňsuçlyk, hyzmatdaşlyk, özara düşünişmäge ygrarlylyk, halkara hukuga hormat goýmak BMG-niň Tertipnamasynyň ruhunyň we mazmununyň beýanydyr». Türkmenistanyň başlangyjy esasynda BMG-niň Baş Assambleýasy tarapyndan 2025-nji ýylyň «Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýyly» diýlip yglan edilmegi parahatçylyk söýüjilikli syýasatymyzyň dünýä derejesinde uly goldawa mynasyp bolýandygyny nobatdaky gezek subut edýär.

ABADANÇYLYGYŇ BERK BINÝADY

1 Munuň özi halkymyzyň parahatçylyk söýüjilik ýörelgesiniň dünýäde ykrar edilýändigini aýdyň beýanýdyr.

Yurdumyz hemişelik Bitaraplyk hukuk ýagdaýyna eýe bolan gününden bäri geçen 30 ýylyň dowamynda dünýä döwletleri bilen ikitaraplaýyn diplomatik gatnaşyklary ýola goýdy. Türkmenistanyň alyp barýan oňyn daşary syýasaty bu gün hoşniýetli, özara bähbitli hyzmatdaşlyk gatnaşyklaryna esaslanýar.

Hemişelik Bitarap Türkmenistanyň Birleşen Milletler Guramasynyň we beýleki halkara guramalaryň çäklerinde öňe sürýän başlangyçlary we teklipleri dünýä

jemgyýetçiligi tarapyndan giň goldawa eýe bolýar. Ynha, Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasynyň 80-nji sessiýasynyň 18-nji plenar mejlisinde «Awaza syýasy Jarnamasy» atly Kararnamanyň kabul edilmegi asylyly ýörelgelerini rowaçlanmagydyr. Şeýle hem hormatly Prezidentimiziň Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasynyň 80-nji sessiýasynyň plenar mejlisindäki çykyşynda beýik başlangyçlary öňe sürdigiňi buýsanç bilen bellemek gerek. Yurdumyzyň dünýä bileleşigi tarapyndan goldanylan başlangyçlary, dünýäniň dürli ýurtlary we iri halkara guramalar bilen işjeňleşýän hyzmatdaşlygy döwlet

Baştutanymyzyň alyp barýan oňyn syýasy ugrunyň ykrar edilýändigini görkezýär.

Hemişelik Bitaraplyk türkmen halkynyň baş mukaddeslikleriniň biridir. Halkymyzyň parahatçylyk söýüjilik ýörelgesi hemişelik Bitaraplygyň düýp mazmununy düzýär. Şunuň üçin hem Türkmenistan umumadamzat bähbitlerini nazarlaýan beýik başlangyçlary öňe sürýär. Halkymyzyň parahatçylyk söýüjilik ýörelgelerini çuňňur öwrenmek we olara sarpa goýmak biziň her birimizniň asylyly maksadymyzdyr.

Kerwen GURBANOW,
Türkmen döwlet ykdysadyýet we dolandyryş institutunyň mugallymy.

3-nji noýabr — Gurluşyk we senagat toplumunyň işgärleriniň günü

BELENT BINALAR — ÖSÜŞIŇ AÝDYŇ BEÝANY

Milli ykdysadyýetimiziň ösüşinde gurluşyk we senagat toplumunyň işgärleriniň mynasyp paýy bardyr. Bu günki günde ýurdumyzyň dürli künjeklerinde gurlup ulanmaga berilýän belent binalar, ajaýyp desgalar beýik ösüşleriň şuglasy bolup hemmämizi buýsandyryr. Gahryman Arkadagymyzyň beýik başlangyçlaryny mynasyp dowam edýän hormatly Prezidentimiziň baştutanlygynda ýurdumyza täze binalar, döwrebap desgalar yzygiderli gurlup ulanmaga berilýär. Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýylynda hem gurluşyk we senagat ulgamyňyň ösdürmek boýunça alyp barýlan işler rowaçlanýar.

Häzirki ajaýyp döwürimizde ak mermerli paýtagtymyz Aşgabat we Arkadag şäherleri dünýäniň in owadan hem täsin şäherleri hökmünde tanalýar. Yurdumyzy ösdürmek boýunça ýaýbaňlandyrylan uzak möhletleýin ösüşi nazarlaýan maksatnamalar hormatly Prezidentimiziň durmuş syýasatynyň möhüm ugurlarynyň biridir. Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň binagärlik taglymatynda halkymyzyň eşretli ýaşayşy üçin aňrybaş amatly şertleriň döredilmegi, şol sanda şäheriň abadanlaşdyrylmagy we ekologiya abadançylygynyň üpjün edilmegi bilen baglanyşykly meselelere aýratyn ähmiýet berilýär hem-de öňde durýan wezipeleriň çözüldiňe täzeçil çemeleşmek esasy şertleriň biri bolup durýar. Şeýle-de halkymyzyň taryhda döreden we umumadamzat genji-hazynasyna öwürülen ruhy hem-de maddy gymmatlyklaryny döwrebap gurlýan binalara siňdirmek, olary halkymyza we tutuş adamzada wagyz etmek hem esasy ugurlaryň biri bolup öňe çykýar. Türkmenistanyň Mejlisiniň karary bilen hormatly Prezidentimize «Türkmenistanyň at gazanan arhitektory» diýen hormatly adyň dakylmagy aýratyn buýsandyryjy wakadyr. Hormatly Prezidentimiziň tagallasy bilen ýurdumyzyň ähli künjeklerinde döredilýän täze binagärlik ýörelgeleri gurluşyk ylymynyň in täze gazananlary bilen utgaşdyrylýar. Olaryň her birinde mukaddes türkmen topragynyň gözelligini, ata-baba gelýän milli gymmatlyklarymyz, şeýle hem döwrebaplygyň ajaýyp keşbini görmek bolýar.

Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýylynda hem ýurdumyzyň dürli künjeklerinde ajaýyp binalaryň, desgalaryň gurlup ulanmaga berlendigiňi nygtasymyz gelýär. Gurluşyk we binagärlik hakynda beýan edenimizde, ýaşayş jaýlarynyň, obadýr şäherleriň barha gözelleşýändigini hem aýratyn bellemek gerek. Diňe şu ýylyň özünde ençeme ýaşayş jaýlary, medeni desgalar gurlup ulanmaga berildi. Esasan hem, bu ýaşayş jaýlary ildeşlerimiziň bagtyýar durmuşyňyň üpjün edýär, rowşen geljege bolan beýik ynamyny berkidýär. Ynha, Ahal welaýatynyň Ak bugdaý etrabyňyň Öňaldy geňeşliginde täze, döwrebap desgalar gurlup ulanmaga berildi. Esasan hem, bu ýaşayş jaýlary ildeşlerimiziň bagtyýar durmuşyňyň üpjün edýär, rowşen geljege bolan beýik ynamyny berkidýär. Ynha, Ahal welaýatynyň Ak bugdaý etrabyňyň Öňaldy geňeşliginde täze, döwrebap Bitaraplyk şäherçesiniň hem-de awtomobil köprüleriniň açylyp ulanmaga berlendigi aýratyn bellemäge mynasypdyr. Şeýle ajaýyp binalardyr desgalaryň gurluşygy milli ykdysadyýetimiziň ösüşi bilen berk baglanyşyklydyr. Çünki gurýan döwlet gurpuly döwlet diýlip beýan edilýär. Bu günki günde Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň tagallalary bilen gurlýan desgalar, binalar ähli ildeşlerimizde buýsanç döredýär. Bu bolsa halk bähbitli işleriň barha rowaçlanmagydyr. Gurlýan desgalar, binalar, obalar, şäherçeler beýik ösüşi, belent üstünligi, ýurdumyzyň gurmak we döretmek ýoly bilen öňe barýandygyny beýan edýär.

Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň taýsyz tagallalary

bilen ýurdumyzyň ak mermerli paýtagty Aşgabatda, Arkadag şäherinde, şeýle hem ähli sebitlelerinde döredilýän binagärlik dürdaneleri ýurdumyzyň gözəl keşbi bilen ajaýyp sazlaşygy emele getirýär. Ol binalarda ata Watanymyzda berkarar bolan beýik ösüşleriň belent ruhy, ösen döwürüň ajaýyplygy öz beýany tapýar.

Biziň ýokary okuw mekdebiniziň professor-mugallymlary we talyp ýaşlary üçin bu günki durmuş geçirilişinde beýik işler nusgalyk mekdepdir. Şeýle ajaýyp binalaryň gurluşygy hakynda talyp ýaşlara öwretmek, ylmy esaslaryny düşündirmek biziň üçin uly bagtdyr. Sebäbi desgalaryň taslamasyny işläp taýýarlamakda bu beýik işler we ylmy gözlegler mugallymlaryň halypaçylyk etmeginde nusgalyk ýoldur. Yurdumyzyň welaýatlyrynda, Aşgabat we Arkadag şäherlerinde bina edilýän ajaýyp desgalaryň gurluşyklarynda institutymyzyň talyp-larynyň tejribelikleri geýzändigini belläsimiz gelýär. Biz olaryň täzeçil pikirlerine we gurluşyk işlerine degişli oýlap tapýşlaryna aýratyn üns berýäris. Şeýlelikde, innowasion tehnologiýalar arkaly kemala gelýän, binagärlik çözümleri esasynda gurluşygy alyp barýlan desgalar talyplarymyzyň tejribelikleri üstünlükli alyp barýlar.

Milli binagärlik sungatynyň taýsyz eserine öwürülen gözəl Diýarymyz günsaýyn ösýär, özgerýär. Ady älem çäre aýdym bolup ýaňlanýan Aşgabat şäherimizde, dünýä nusgalyk Arkadag şäherimizde buýsanjymyz, guwanjymyz has-da belentdir. Yurdumyzy ösüşlere besleýän Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň janlary sag bolsun, beýik işleri üstünlüklere beslensin!

Baba MYRATBERDIÝEW,
Türkmen döwlet binagärlik-gurluşyk institutunyň kärkeşler arkalasynyň ilkinji guramasynyň başlygy.

PARAHATÇYLYK WE YNANYŞMAK TAGLYMATY

1 Garaşsyz, hemişelik Bitarap Türkmenistan döwletimizde dürli mazmunly halkara forumlardyr maslahatlar, medeni-köpçülikleriň, sebitleýin we ýöriteleşdirilen çäreler, wideomaslahatlar yzygiderli geçirilip, ýaşlaryň arasynda maglumat, aň-bilim işi işjeň alyp barylýar. Şol bir wagtda halk köpçüliginiň arasynda amala aşyrylýan beýik işler, oňyn özgertmeler, gazanylan üstünlikler dogrusynda giňişleýin wagyz-nesihat işleri geçirilýär.

Türkmen halkynyň ynsanperwerlik ýörelgeleri döwletimiziň hemişelik Bitaraplygynyň hukuk derejesi bilen öz mazmununy has-da baýlaşdyrýar. Gahryman Arkadagymyzyň ýiti zehininden, jöwher paýhasyndan dörän, hemişelik Bitaraplyk hukuk derejämiziň çuňňur mazmununy, parahatçylygyň, dost-doganlygyň ähmiýetiniň şahyryna dilde beýan edýän «Türkmenistan — parahatçylygyň we ynanyşmagyň Watany» atly ajaýyp goşgusy her birimiziň buýsançly başymyzy has-da belende göterýär.

Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe Garaşsyz, hemişelik Bitarap Türkmenistan Watanymyzyň halkara abraýyny has-da belende göterýän türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyzyň, hormatly Prezidentimiz Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň janlary sag, ömürleri uzak bolsun!

Bayram GURTMYRADOW,
Türkmenistanyň Kärdeşler arkalasynyň Milli merkeziniň Maglumat, seljeriş we halkara gatnaşyklary bölüminiň baş hukuk maslahatçysy.

HEMIŞELIK BITARAPLYK — BAKY BAGTYMYZ

Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýylynda eziz Diýarymyz toý-bayramlara beslenýär. Şu ýyl BMG-niň Baş Assambleýasy tarapyndan üç gezek ykrar edilen ýurdumyzyň hemişelik Bitaraplyk hukuk ýagdaýyna 30 ýyl bolýar. Agzybirligiň, jebisligiň, hoşniýetliligiň ýolundan ynamly öňe barýan ýurdumyz beýik ösüşleri nazarlaýar.

Toý ruhuna beslenen Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýylynda parahatçylyk söýüjilik, asudalyk ýörelgeleri rowaçlanýar. Halkara gatnaşyklarynyň işjeňleşýän döwründe hemişelik Bitaraplyga esaslanýan parahatçylyk söýüjilik ýörelgesi täze mana eýe bolýar. Çünki bu syýasy-hukuk derejämiziň halkara gatnaşyklaryndaky ähmiýeti örän ýokarydyr. Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplyk hukuk ýagdaýynyň ykrar edilmegi ýurdumyzyň halkara ähmiýetiniň şöhlelendirýär. 2015-nji ýylyň 3-nji iýunynda Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasynyň 69-njy taryhy mejlisinde 193 döwletiň ses bermeginde «Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplygy» atly Kararnama kabul edildi. Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýylynda bolsa Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasynyň 79-njy sessiýasynyň 61-nji plenar mejlisinde ýurdumyzyň başlangyjy bilen «Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplygy» atly Kararnama üçünjü gezek biragyzdan kabul edildi.

Gahryman Arkadagymyz «Parahatçylyk sazy, dostluk, doganlyk sazy» atly kitabymda Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplyk hukuk ýagdaýynyň içeri we daşary sy-

ýasatda, ykdysady, medeni-ynsanperwer ulgamlarda, döwlet işinde dürli jähetlerini ylmy-amaly nukdaýnazardan seljerýär. Gahryman Arkadagymyzyň kitaplarynda hemişelik Bitaraplyk taglymatynyň derejesi, jemgyýetçilik-syýasy gymmatlygy, bitaraplygyň jemgyýetiniň aňyýetiniň we milli medeniýetiniň ösüşi bilen berk baglydygy baradaky parasatly garaýyşlar, pikirler beýan edilýär.

Mergen ATAÝEW,
Türkmenistanyň Oguz han adyndaky Inžener-tehnologiýalar uniwersitetiniň uly mugallymy.

HOŞNIÝETLILIK YÖRELGESI ROWAÇLANÝAR

Hormatly Prezidentimiziň parasatly baştutanlygynda parahatçylygyň we dostlugyň mekany, parahatçylyk söýüjilik taglymatyny ösdürýän ýurt hökmünde Türkmenistanyň halkara giňişlikdäki abraýy barha pugtalanýar. Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasynyň 80-nji ýubileý sessiýasynda Türkmenistanyň ileri tutýan garaýyşlary hem ählumumy parahatçylygy we howpsuzlygy berkitmäge, durnukly ösüşe, ulag, energetika ulgamlaryndaky hyzmatdaşlygy ösdürmäge gönükdirilendir.

Türkmenistanyň başlangyjy esasynda Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasy tarapyndan «2025-nji ýyl — Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýyly» atly Kararnamanyň kabul edilmegi ýurdumyzyň ählumumy parahatçylygy üpjün etmek boýunça tagallalarynyň dünýäde giň goldaw tapandygynyň güwäsi boldy. Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýylynda ýurdumyzyň hemişelik Bitaraplygynyň 30 ýyllygy mynasybetli halkara çäreler giň gerimde geçirilýär. Munuň özi Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň ählumumy

parahatçylygy üpjün etmek, döwletara ynanyşmagy berkitemek ugrunda edýän taýsyz tagallalarynyň aýdyň beýanydyr.

Parahatçylyk söýüjilik taglymatyny ösdürmekde we ony ýaşlaryň arasynda wagyz etmede ylym-bilimiň orny uludyr. Gahryman Arkadagymyz milli mirasyny, medeniýetini we sungatny uly gymmatlyklardygyny, olarda parahatçylyk dörediji güýjüň bardygyny hakynda belleýär. Şunuň bilen baglylykda, şan-şöhrate eýe bolan meşhur taryhy şahsyýetleri-

ziň atlaryny ebedileşdirmek we dünýä jemgyýetçiligine tanyşdyrmak işleri üstünlükli alyp barylýar. Şeýle möhüm syýasatymyzy ýaşlara düşündirmekde, wagyz-nesihat etmede biz — bilim işgärlerine hem uly orun degişlidir.

Türkmeniň döwletlilik ýörelgelerini dabaralandyran Gahryman Arkadagymyza, Arkadagly Gahryman Serdarymyza tüýs ýürekden buýsanjymyzy beýan edýäris. Goý, Gahryman Arkadagymyzyň hem-de Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň janlary sag, ömürleri uzak bolsun, beýik işleri üstünlüklere beslensin!

Ogulşat ALLAYAROWA,
Aşgabat şäherindäki 60-njy orta mekdebiň müdirliginiň okuw işleri boýunça orunbasary.

BAGTYÝAR YAŞAYŞYŇ ÖZENI

Ýurdumyzyň durmuşyndaky ykbal göteriji taryhy wakalar dünýäde uly goldawa eýe bolýar. Şol wakalar milli döwlet gurluşynyň esaslarynda, jemgyýetiniň asylyly ýörelgelerinde özüni beýanyny tapýar.

Ynha, bu gün bolsa asyrlarboýy berkarar döwleti arzuwlan gelen türkmen halky hemişelik Bitaraplygynyň 30 ýyllyk toýuna uly taýýarlykly barýar. Biziň Garaşsyzlygymyzyň we hemişelik Bitaraplygymyzyň esaslarynda halkymyzyň asyrlardan gelýän, taraslap kämilleşdiren ynsanperwerlik, hoşmeýilli goňsucuçylyk, halklaryň döp-dessurlaryna, medeniýetine, mertebesine hormat goýmak ýaly asylyly däpler goýulýar.

Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň hem-de Gahryman Arkadagymyzyň taýsyz tagallalary bilen türkmen halkynyň gadymdan gelýän parahatçylyk söýüjilik, ynsanperwerlik ýörelgeleri bu gün döwlet syýasatynyň özeninde goýulýar. Dünýäde döwletimizniň hemişelik Bitaraplyk hukuk ýagdaýynyň ähmiýeti barha ýokarlanýar. Deňhukuklylyk, hoşniýetli goňsucuçylyk, özara düşünişmek, oňyn Bitaraplyk ýörelgelerine esaslanýan daşary syýasatymyz üstünlükli durmuş geçirilýär hem-de dünýä bileleşiginde giň goldaw tapýar.

Bilşimiz ýaly, Arkadagly Gahryman Serdarymyz BMG-niň Baş Assambleýasynyň 80-nji ýubileý sessiýasynyň plenar mejlisinde çykyş edip, tutuş adamzat üçin möhüm ähmiýete eýe bolan täze başlangyçlary öňe sürdi. Munuň özi ýurdumyzyň BMG-niň Tertipnamasynda görkezilen gymmatlyklara hem-de köpugurly hyzmatdaşlyga mundan beýläk-de ygrarlydygyny görkezýän wakadyr.

Biziň ýurdumyz hemişelik Bitaraplyk halkara hukuk derejesine eýerip, BMG we onuň iri düzümleri we beýleki ençeme halkara guramalar bilen özara gatnaşyklaryny işjeňleşdirýär. Türkmenistanyň ykdysadyýetiniň dürli pudaklary BMG-niň Durnukly ösüş maksatlarynyň çäklerinde, hususan-da, ýaşayş-durmuş, oba hojalygy, ulag-kommunikasiýa, ylym, bilim, ýan-gyç-energetika, medeniýet ulgamlarynda ekologija taýdan arassa hem-de serişde tygşytlaýjy tehnologiýalary önümçilige ornaşdyrmakda, iri taslamalara daşary ýurt maýalalaryny çekmekde işjeňlik görkezýär.

Geçen ýyllaryň dowamynda Bitaraplygyň türkmen nusgasy halkara hukuk tejribesinde täze hadysa öwürildi. Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň sebitle parahatçylygy, durnuklylygy we hyzmatdaşlygy, asudalygy ugur edinýän parahatçylyk söýüjilik syýasaty dünýäde uly goldawa eýe bolýar. Türkmenistanyň sebitle ykdysady durnuklylygy berkitmäge goşan goşandy umumadamzat bähbitlerinden gözbaş alýar. Biziň ýurdumyz parahatçylygy we durnukly ösüşi üpjün etmede, döwletara gatnaşyklarynyň ugurlaryny giňeltmede BMG bilen hyzmatdaşlykda sebitle aýratyn orun eýeleýär.

Bagtyhan BAYHANOWA,
Türkmenistanyň Prezidentiniň yanyndaky Döwlet gullugy akademiýasynyň diňleýjisi.

Usulyýet — sapagyň esasy

FIZIKA SAPAKLARYNY IŞJEŇ GURAMAK

► Házirki zaman bilim ulgamynyň ösüşinde fizika dersiniň ähmiýeti uludyr. Fizika derisi tebigatyň kanunlaryny öwrenýän möhüm ylmylyň biridir. Bu derisiň üstü bilen okuwçylaryň nazaryýetde alan bilimleri bilen okuwçylaryň çäklenmän, gündelik durmuşda duş gelýän hadysalary düşündirýär. Dünýäniň ylmy-tehnikä ösüşiniň çaltlanmagy bilen fizika dersiniň mazmuny hem, ony öwretmegiň usullary hem täzeçe talaplara laýyklykda üýtgeýär. Şonuň üçin fizika sapaklarynyň dogry we täsirli guralyşy okuwçylaryň diňe bir bu dersde üstünlük gazanmagy üçin däl, eýsem, olaryň logiki pikirlenmek, mesele çözmek, syn etmek ýaly başarnyklaryny ösdürmek üçin hem möhüm ähmiýete eýedir. Fizikanyň öwredilmeginde ilkinji ädim nazaryýetiň durmuşa degişli taraplaryny görkezmekdir. Mugallym her bir düşünjäni gündelik ýaşayşyň mysallary bilen düşündirse, okuwçy ol bilimleri öz durmuşynda nähili ulanyň boljakdygyna has aňsat düşünýär.

Okuwçylar bilen «Nýutonyň 2-nji kanun» diýen temany geçeniňde, ondaky güýç, massa we tizlenme ýaly fiziki adalgalary diňe bir formulaly düşündirmän, eýsem, gündelik durmuşymyzdaky mysallary bilen düşündirýär. Has takygy, okuwçylara 10 kilogram agramly haltany götermek bilen, 20 kilogram agramly haltany götermegiň deň dälidigini, uly agramly tiz galdyrmak üçin has köp güýjüň gerek bolýandygyny düşündirýär. Okuwçylaryň fizika

ösdürýär. Mysal üçin, ýagtylygyň döwürleşme baradaky tejribe işde dürli gurşawlardan geçen ýagtylygyň ugruny barlap görmek okuwçylaryň nazaryýetde alan bilimlerini has çuňňur kabul etmegine getirýär. Şeýle tejribeler okuwçylarda «Öz gözün bilen görmek» düşünjesini döredýär.

Fizika sapagyny täsirli guramakda döwrebap tehnologiýalardan, multimedia serişdelerinden peýdalanyp, wideo, animasiýa görkezme giň mümkinçilikler bar. Okuwçylar fiziki hadysalaryň käbirini gözleri bilen görnelerinde has aňsat düşünýärler. Mysal üçin, «Elektromagnit tolkunlary», «Molekulalaryň hereketi» ýa-da «Kwant ýagdaýlary» ýaly temalarda 3D animasiýalar arkaly görkezme sapaklary guramak has täsirli netijeleri berýär.

Fizika sapaklarynyň üstünlüklü guralmagy üçin diňe mugallymyň gürrüň bermegi ýeterlik däl. Okuwçylar hem bu sapaga işjeň gatnaşmalydyr. Toparlaýyn pikir alyşmalar, sorag-jogaplar, mesele çözmek boýunça bäsleşikler okuwçyda sapaga bolan höwesini döredýär. Mugallym sapagy diňe guraýan, geçirýän adam hökmünde däl-de, ýol görkeziji hökmünde çykyş etmelidir. Okuwçylaryň pikirlenmegine ýol bermeli, soraglary jogap gözlemekde özbaşdak iş alyp barmagyny goldamaly.

Fizika sapaklarynyň guralyşy diňe derisiň mazmunyna bagly bolman, eýsem, ony maksadyna ýetirmäge hem berk baglydyr. Nazaryýet bilen amalyýetiň deň sazlaşygy, tehnologiýa-

OKUWÇYLARA MILLI GYMMATLYKLARYMYZY ÖWRETMEK

► Umumbilim berýän orta mekdeplerde durmuş zähmeti dersinden milli senedimiz bolan keçe

tärim, durluk, serpiň ýaly sözleriň nähili many aňladýanlyklary barada düşündirip, sözlüklere üstünde işleýär. Sözleriň manalaryny okuwçylaryň depderlerine ýazdyrýarsy.

Soňra okuwçylaryň ünsüni keçe salynýan nagyşlara çekýär. Ene-mamalarymyzyň azyndan sekiz reňki ulanandyklary, olaryň ýüňleri boýamakda tebigy reňkleri yerli ösümliklerden alandyklary barada gyzykly maglumatlary berýär.

Keçeňiň gullap basmagyň gadymy senetleriniň biridigini okuwçylara gürrüň berýär. Sapak has täsirli bolar ýaly, kiçi göwrümlü, elde ýasalan ak öýi okuwçylara görkezýär. Türkmen öýleriniň bezegi bolan milli senedimiz — keçeňiň ajaýyp nusgalarynyň taýýarlanýş usullarynyň dürli döwürlerde ene-mamalarymyz tarapyndan nesilden-nesle geçip, dowam edendigini aýdýarsy. Keçeler türkmen öýleriniň bezegi we ynsan saglygy üçin peýdaly hasaplanyp gelipdir. Ene-mamalarymyz ak öýleriň daşyndaky uylugyny, tärimlerini, durlugyny keçeden edipdirler. Uklaryň uýy keçeler bilen berkidilipdir. Ak öýleriň serpiği hem keçeden edilipdir. Ol serpiçler gysşyna ýapyplyp, tomsuna açylar ýaly amatly bolupdyr. Keçeňiň türkmen durmuşynda şeýle möhüm orny eýeländigini barada okuwçylara rowaýatlary hem gürrüň berýär.

Sapagyň dowamynda ak öýlerdäki keçe esbaply bolan uyluk,

mele reňki bolsa nar gabygyndan alypdyrlar. Çekize we üzüm suwy bilen garylýan mis gyryndysyndan ýaşyl reňki döretmegi başarypdyrlar. Gara reňk üçin bolsa, hozuň gabygyny gaýnadypdyrlar. Gazanda ösümlikleri gaýnadyp, boýag almagyň aýratynlyklary barada düşündirýär.

Sapagyň dowamynda okuwçy gyzlar bilen ýüňleri saýyp, egridip, ýumak edýär. Kiçi göwrümlü keçeňi taýýarlap, ony nagyşlaýarsy. Bu ajaýyp senedi ýerine ýetirýän pursatlarymyzda okuwçy gyzlar lälelere, aýdymlara hiňlenip, sapagyň has hem gyzykly guralmagyna goşant goşýarlar.

Bibisoltan SÄHETGURBANOWA,
Tejen etrabyndaky 13-nji orta mekdebiň mugallymy.

BILIM IŞGÄRLERINIŇ IŞ TEJRIBESINDEN

KÖRPELERDE TEBIGATA SÖYGI DÖRETMEK

► Çagalar bagynyň uly (mekdebe taýýarlaw) toparlarynyň körpeleri şekillendiriş sungaty — surat sapaklaryna höwes bilen gatnaşýarlar. Aýratyn hem, olar tebigat bilen bagly suratly çäkmege halayýarlar. Güýz paslyna degişli temalar geçilende, körpeler, ilki bilen, täze temany düşündirýär. Güýz paslynda tebigatyň gözelligi, ösümlük we haywanat dünýäsi barada gürrüň berýär. Soňra reňkler barada düşünje berip, surat çekilende reňkler bilen sazlaşykly işlemeği öwredýär. Bu bolsa körpeleriň daş-töwregi gurşap alýan tebigat hadysalaryna düşünmek ukypalarynyň ösmegine ýardam edýär. Çagalaryň erk-isleginiň, döredijilik başarnyklarynyň, gözelligi duýgularynyň ösmegine surat sapagy oňyn täsir edýär. Munda çagalara güýz paslynda açaçlaryň ýapraklarynyň saralmagy, olaryň ýere gaýyp düşmegi, topar bolup uçup barýan guşlar barada multimedia tagtasynda şekilli pursatlary görkezip gürrüň berýär. Çagalar şeýle pursatlardan täsirlenýärler. Olara özbaşdak işlemeği tabşyryarsy. Şonda olar görn pursatlaryndan özbaşdak şekil döredýärler. Döreden şekillerini dürli reňkler bilen reňklemeği birek-birek bilen maslahatlaşýarlar hem-de özbaşdak netije çykarmagy hem başaryýarlar. Bu bolsa çaganyň döredijilik işinde kämilleşmegine has oňaýly täsir edýär.

Sapagyň dowamynda çagalar diňe dürli galamlar bilen däl-de, reňkli kagyzlardan ýelimlemek arkaly hem şekilleri döretmegi başaryýarlar. Çagalaryň tebigat, ösümlük we haywanat dünýäsi barada surat çekmäge höwesli bolmagy körpelerimiziň daşymyzy gurşap alan tebigaty gowy görýändiklerini aňladýar.

Mähri ALTYÝEWA,
Arkadag şäherindäki 10-njy çagalar bakja-bagynyň terbiýeçisi.

SÖZLÜK DIKTANTY BILEN IŞLEMEK

► Başlangyç synp okuwçylarynyň dürs ýazuw başarnyklaryny kämilleşdirmäge diktantlaryň dürli görnüşlerinden peýdalanýarsy. Başlangyç synlarda ýazdyrylan diktantlar görnüşleri boýunça dürli-dürli bolýar. Diktant ýazdyrmak okuwçylaryň türkmen dilinden bilim derejelerini, ýazuw başarnyklaryny ösdürmekde uly ähmiýete eýedir. Sözlük diktantyna degişli ýazy (tekst) sözlemlerden däl-de, diňe sözlerden ýa-da söz düzümlerinden ybarat bolýar. Sapakda öwrenilen belli bir tema degişli sözlerden ýazy taýýarlaýarsy. Şol ýazy sapagyň belli bir döwründe mugallymyň aýdyp bermegi esasynda ýazdyrylýar. Bu görnüşli diktanta sözlük diktanty hem degişli bolup durýar. Sözlük diktantyny başlangyç synlaryň hemmesinde hem geçirmek ähmiýetlidir.

Başlangyç synlarda sözlük diktantyny ýazdyrmak üçin mysaly tekstleri hem hödürleýär. 1-nji synpda sowat öwretmegiň harplyk döwri tamamlananda, okuwçylaryň geçilen harplary öleşdirişlerini barlamak we berkitmek maksady bilen şu aşakdaky ýaly sözlük diktantyny ýazdyrmak bolar. Mysal üçin: *Omar, nar, şol, hat, öý, on, jaň, ene, alma, üzüm, çal, daş.*

Ýalňyş üstünde iş geçirilende bolsa, ýalňyş goýberilen sözler multimedia tagtasy-na gaýtadan ýazdyrylýar we onuň kadasy gaýtadan öleşdirilýär. Sözlük diktanty çagalaryň dürs ýazuw endikleriniň, sözleşiş başarnyklarynyň kämilleşmegine, artmagyna oňaýly täsir edýär.

Mähri BERDIÝEWA,
Türkmen döwlet ykdysadyýet we dolandyryş institutunyň mugallymy.

Sona HEZRETOWA,
Köýtendag etrabyndaky 4-nji orta mekdebiň mugallymy.

Röwşen geljegiň çyragy

Hormatly Prezidentimiziň parasatly baştutanlygynda Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýylynda ýurdumyzda ähli ulgamlar bilen bir hatarda ylym we bilim ulgamyny ösdürmäge-de uly üns berilýär. Ýaş nesliň ylymy, bilimli, giň dünýägaraýyşly, hünärlü bolmagynda durmuşa geçirilýän beýik işler talyplary okamaga, ylym-bilim öwrenmäge ruhlandyrylar.

Ilmyň, tehnologiýalaryň, dünýäniň öndebaryjy gazananlarynyň milli ykdysadyýete ornaşdyrylan döwründe tilsimatlary bilmek, öwrenmek ýaşlar üçin gyzykly bolup durýar. Házirki wagtda sanly bilim ulgamy ýurdumyzyň okuw

mekdeplerinde giňden ornaşdyryldy. Sanly bilimiň ähmiýetini, mazmunyny bilmek ýaşlar üçin has hem derwaýys bolup durýar. Sanly bilim dünýä tejribesini öwrenmek, sanly tehnologiýalaryny, sanly maglumatlaryň öleşdirilmegi diýmekdir. Onuň mümkinçilikleriniň ýaş nesiller üçin has bähbitlidigini, ygtybarlydygyny ýakynan tanyş bolanymyzda görýäris. Okadýan ugrumyzy çuňlaşdyryp öwretmekde, dürli usullaryň üstü bilen geçýän mowzuklarymyzy berkitmekde, iň esasy-da wagty tygşyly ulanmakda sanly ulgamyň mümkinçiliklerini doly peýdalanýarsy. Geçilýän dersler çuňlaşdyrylyp öwredilende, onuň

ähmiýeti-de, gyzygy-da başgaça bolýar. Mugallym bilen talybyň arasyndaky işjeň gatnaşyklary netijeli häsiýete eýe bolup, bilimler dünýäsine giňden aralaşmaga itergi berýär.

Ata Watanymyzyň ertiri bolan ýaşlaryň milli ykdysadyýetiň dürli pudaklarynda el-ele berip halal zähmet çekýändigini guwandyrýar. Olar iň täze tejribeleri, bilimleri uly gyzyklanma bilen öwrenýärler, ylmyň çuňluklaryna aralaşýarlar. Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe hormatly Prezidentimiz talyp ýaşlaryň ylym-bilim, dünýä dillerini öwrenmekleri üçin ähli mümkinçilikleri we şertleri

döredýär. Ýaşlaryň gowy okamagy we bilim öwrenmegi üçin giň şertler üpjün edilýär.

Ýaşlaryň kämil hünärmenler bolup ýetirmegi üçin giň mümkinçilikleri döredýän Gahryman Arkadagymyza, Arkadagly Gahryman Serdarymyza tüýs ýürekden buýsanjymyzy beýan edýäris. Goý, Gahryman Arkadagymyzyň we Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň janlary sag, ömürleri uzak bolsun!

TERJIMEÇILERI TAÝÝARLAMAK IŞI BARHA KÄMILLEŞÝÄR

Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe hormatly Prezidentimiziň baştutanlygynda ýurdumyzyň ähli ulgamlarynda, şol sanda ylym-bilimde düýpli özgertmeler amala aşyrylýar. Eziz Diýarymyzda ýaşlaryň daşary ýurt dillerini kämil öwrenmegi üçin yzygiderli işler alnyp barylýar, daşary ýurt dilleri sapaklary innowasion okuw usullaryndan, häzirkä zaman tehnologiýalaryndan peýdalanlyp guralýar. Bilim edaralary ýokary hilli okuw kitaplary, okuw usuly gollanmalary bilen üpjün edilýär. Munuň özi, okatmagyň usulyýetini has-da kämilleşdirmäge we bilim işiniň netijeliligini artdyrmaga ýardam berýär.

Házirki wagtda Türkmenistan döwletimiziň dünýä ýurtlary bilen alyp barýan hyzmatdaşlyk gatnaşyklaryny üstünlüklü ösdürmäge mynasyp goşant goşjak, daşary ýurt dillerini kämil bilýän ökde hünärmenler kemala gelýär. Bizniň ýurdumyz dünýäniň ençeme döwletleri bilen hyzmatdaşlyk gatnaşyklaryny yzygiderli ösdürmäge möhüm ähmiýet berýär. Şeýle ýagdaýda dürli ugurlar boýunça terjimeçileri taýýarlamak, onuň hil derejesiniň ähmiýeti we aýratynlyklary esasy orny eýeleýär. Bilşimiz ýaly, ýurdu-

myzda syýasy gatnaşyklary berkitmekde, halklaryň arasyndaky dost-doganlygy pugtalandyrmakda parlamentara gatnaşyklara aýratyn orun degişlidir. Bu ugurdaky gatnaşyklarda giňden ulanylyň terjimeçilik işi birnäçe talaplary öz içine alýar. Parlamentara dostluk toparlarynyň duşuşyklarynda, ikitaraplaýyn we köptaraplaýyn maslahatlarda, kanunçylyk tejribesi boýunça pikir alyşmalarda dürli ýurtlaryň wekilleriniň gatnaşýandygy üçin terjimeçiniň bu ugurda talaba-laýyk taýýarlygy wajyp bolup

durýar. Geçirilýän parlamentara duşuşyklarda maglumatlary takyk ýetirmek üçin terjimeçiniň halkara hukuk adalgalaryny, syýasy düşünjeleri anyk bilmeği esasy zerurlyk hasaplanýlar. Her bir söz we düşünje halkara hukuk taýdan takyk manyda ulanylmaly bolýar. Terjime edilýän

sözleriň dil taýdan däl, eýsem, medeni taýdan dogry düşündirilmegi ýurtlaryň arasynda dostluk we hyzmatdaşlyk gatnaşyklaryny has-da kämilleşdirmäge, parahatçylyk we ynanyşmak medeniýetini ösdürmäge mümkinçilik berýär.

Terjimeçiligiň görnüşleri ba-

rada aýdylanda, olaryň ulanylyşy duşuşygyň görnüşine we gatnaşyjlaryň sanyna baglydyr. Parlamentara duşuşyklarda, esasan, çykyş bilen bir wagtda ýerine yetirilýän sinchron terjime giňden ulanylýar. Terjimeçi sinchron görnüşinde terjimeçi diňe teksti däl, çykyş edýän adamyň duşuşygy, sesiniň aheňini hem saklamaga çalyşmaly. Bu terjimeçiň çyşyrymy görnüşü bolup, ol terjimeçiden dürli amaly hereketleri: bir dilde diňlemeği, başga bir dile terjime etmeği we şol terjime edýän dilinde sözlemeği, sözleşýiden, ýagny çykyş edýän adadman yza galman, ýalňyş-syz geplemeği talap edýär. Yeri gelende bellesek, her döwletiň öz döbiniň we kanunçylyk tejribesiniň bardygyny göz önünde tutup, parlamentara duşuşyklarda terjimeçi gatnaşýjylaryň ählisi üçin terjime edilýän sözleri dogry, talabalaýyk beýan etmeği başarmaly. Munuň özi terjime-

çiden ýokary derejede ünsi, çalt pikirlenmeği, tejribäni, taýýarlygy talap edýär. Parlamentara duşuşyklarda edilýän terjimeler diňe dil bilen baglanşykly bolman, eýsem, diplomatiýanyň hem möhüm bölegidir. Házirki wagtda ýaşlaryň dil we terjime bilimlerini ösdürmek, olary geljekde halkara derejesinde işlemeği taýýarlamak esasy meseleleriň biri bolup durýar. Şeýle bolansoň, terjimeçileriň hünär ussatlygyny kämilleşdirmek maksady bilen halkara tejribeler öwrenilýär we terjimeçilik işinde giňden peýdalanýlar. Elbetde, bu ugurda döredilýän giň mümkinçilikler parlamentara hyzmatdaşlyk gatnaşyklaryny has-da ösdürmäge uly goşant goşýar.

Zyba NEPEHOWA,
Türkmenistanyň Mejlisiniň Ylym-bilim, medeniýet we ýaşlar syýasaty baradaky komitetiniň baş hünärmeni.

